

Sygn. akt III AUa 1501/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Krzysztof Szewczak
Sędziowie:	SA Marcjanna Górską (spr.) SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Protokolant: protokolant sądowy Katarzyna Sugier	

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2014 r. w Lublinie

sprawy K. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni K. N.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 7 listopada 2013 r. sygn. akt VIII U 1141/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1501/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 marca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał K. N. prawo do emerytury od dnia 1 marca 2013 roku, tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku.

Organ rentowy wskazał, że ustalona podstawa obliczenia świadczenia w kwocie 452570,76 zł ulega pomniejszeniu o kwoty wcześniej pobranej emerytury, tj. o 104020 zł. W konsekwencji wysokość emerytury wyliczonej na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 1.418,85 zł.

W odwołaniu od tej decyzji K. N. podniosła, że decyzja jest dla niej krzywdząca albowiem wysokość emerytury powinna być wyliczona bez uprzedniego jej pomniejszania o kwotę pobranego wcześniej świadczenia. Zdaniem skarżącej fakt, że nie wystąpiła o emeryturę po ukończeniu 60 roku życia nie może usprawiedliwiać odebrania jej praw nabytych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie podnosząc, iż prawo do świadczenia oraz jego wysokość zostały ustalone zgodnie z obowiązującymi, zmienionymi od dnia 1 stycznia 2013 roku przepisami emerytalnymi.

Wyrokiem z dnia 7 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że K. N. urodzona (...) pierwszy wniosek o emeryturę złożyła w dniu 5 kwietnia 2007 roku i w jego rozpoznaniu organ rentowy decyzją z dnia 20 kwietnia 2007 roku przyznał jej prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym – od dnia (...)i podjął wypłatę świadczenia od dnia 1 kwietnia 2007 roku, tj. od ustania zatrudnienia. Świadczenie było przeliczane na wniosek ubezpieczonej, która pozostając w zatrudnieniu domagała się uwzględnienia nowych okresów ubezpieczenia.

W dniu 12 marca 2013 roku K. N. złożyła wniosek o emeryturę w powszechnym wieku. Zaskarżoną w przedmiotowej sprawie decyzją z dnia 18 marca 2013r. organ rentowy przyznał jej prawo do emerytury od miesiąca złożenia wniosku, tj. od dnia 1 marca 2013r.

Podstawę wymiaru świadczenia stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury.

Sąd pierwszej instancji podniósł, iż z decyzji wynika, że emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Podstawa obliczenia emerytury ustalona w kwocie 452570,76 zł została pomniejszona o kwoty pobranych emerytur w wysokości 104020 zł. Ustalona na nowo podstawa obliczenia emerytury podlegała podzieleniu przez średnie dalsze trwanie życia służące do obliczenia emerytury w decyzji o przyznaniu emerytury, tj. przez 246,70 miesięcy. Wypłata przedmiotowego świadczenia została zawieszona, gdyż nowa emerytura była świadczeniem mniej korzystnym od świadczenia wcześniej ustalonego.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia odwołania. Sąd podkreślił, że przedmiotowej sprawie wnioskodawczyni kwestionowała okoliczność pomniejszenia przez organ rentowy przyznanego jej świadczenia emerytalnego o kwoty pobranej wcześniej emerytury wyrażając przekonanie, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych winien z urzędu przeliczyć jej emeryturę w 2012 roku w sposób dla niej korzystniejszy, bez potrzeby składania przez nią wniosku w tym przedmiocie.

Odnosząc się do argumentacji ubezpieczonej, Sąd Okręgowy wskazał, że organ rentowy przyznał K. N. prawo do emerytury na podstawie wniosku złożonego 12 marca 2013 roku. Podstawą obliczenia świadczenia był przepis art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Przepis ten w ust. 1przewiduje, że emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 ustawy.

Sąd pierwszej instancji zauważył, że od dnia 1 stycznia 2013 roku przepis art. 25 wskazuje, że podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185. Z kolei przepis art. 25 ust. 1b ustawy jasno przewiduje, że jeśli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Przepis ten obowiązywał w dacie złożenia przez K. N. wniosku o emeryturę i był uwzględniony przy ustalaniu wysokości świadczenia przez organ rentowy.

Sąd pierwszej instancji podał, organ rentowy nie miał możliwości przyznania odwołującej się prawa do świadczenia w 2012 roku bez jej wniosku, gdyż co do zasady postępowanie w sprawach świadczeń emerytalno – rentowych wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, o czym stanowi przepis art. 116 ust. 1 ustawy FUS. Nadto, z treści art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej wynika, iż świadczenia są wypłacane od dnia powstania prawa do nich, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Reasumując swoje rozważania Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż organ rentowy w sposób prawidłowy przyznał i obliczył wysokość emerytury dla K. N.. Z tych względów i na podstawie wskazanych przepisów i art. art.477¹⁴ § 1 kpc Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Apelację od tego wyroku złożyła K. N.. Zaskarżając wyrok w całości wniosła o jego zmianę oraz zmianę decyzji organu rentowego i wyliczenie wysokości emerytury na dzień (...), t.j. na dzień osiągnięcia 60 lat i nabycia prawa do tego świadczenia oraz wyrównania emerytury od miesiąca złożenia wniosku, t.j. od 1 stycznia 2013 roku.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca podniosła, że w październiku i w listopadzie 2012 roku kontaktowała się telefonicznie z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w L. i w trakcie rozmowy uzyskała informację, że złożenie wniosku w 2013 roku nie spowoduje obniżenia świadczenia ani też innego, mniej korzystnego sposobu naliczenia emerytury. Zdaniem skarżącej, została świadomie wprowadzona w błąd przez pozwany organ rentowy. Nadto wskazała, że zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem prawa ponieważ zgodnie z naczelną zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, prawo nie może działać wstecz.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje;

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wydał trafne odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny ustalenia te podziela i przyjmuje za własne, co sprawia, że nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., II UKN 61/97 - OSNAP z 1998 nr 3, poz. 104 i z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP z 1998 nr 24, poz. 776).

W świetle dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, niespornych między stronami, zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy posiadała ich ocena prawna. Jak wynika bowiem z treści apelacji, skarżąca nie kwestionując faktu, iż ustalenie wysokości emerytury zaskarżoną decyzją nastąpiło zgodnie z obowiązującymi od dnia 1 stycznia 2013 roku przepisami, domaga się jednak ustalenia wysokości świadczenia według przepisów obowiązujących w dacie ukończenia przez nią 60 roku życia, t.j. (...). W jej ocenie, zasadność przedmiotowego żądania wynika z faktu, iż jest to jej prawo nabyte oraz z faktu wprowadzenia jej w błąd przez pracowników pozwanego organu.

Odnosząc się do stanowiska skarżącej zauważyć należy, iż jak prawidłowo ustalił Sąd pierwszej instancji, z dniem 1 stycznia 2013 roku zmianie uległa treść art. 25 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych polegająca między innymi na dodaniu ust. 1b zgodnie z którym „jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne”.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy, skarżąca będąc uprawnioną od (...) do emerytury w obniżonym wieku, w dniu 12 marca 2013 roku złożyła wniosek o ustalenie prawa do emerytury w związku z ukończeniem 60 roku życia. Wysokość emerytury ustalonej na podstawie art. 24 wymienionej wyżej ustawy mogła być zatem wyliczona wyłącznie według zasad określonych w art. 25 ustawy, w brzmieniu obowiązującym w dacie ustalenia prawa, a więc z zastosowaniem reguł wynikających z cytowanego wyżej ust. 1b tego przepisu.

Jak wynika bowiem, z powołanego trafnie przez Sąd pierwszej instancji, art. 116 ust. 1 ustawy, postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

W przypadku ubezpieczonych uprawnionych do emerytury w obniżonym wieku na podstawie art. 46 ustawy, brak jest regulacji, które nakładałyby na organ rentowy obowiązek wszczęcia z urzędu postępowania w zakresie przyznania emerytury na podstawie art. 24 ustawy.

Przewidziana w art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zasada, że prawo do świadczeń określonych w tej ustawie powstaje z dniem spełnienia się wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia, nie dotyczy sposobu ustalania wysokości świadczeń. Wniosek taki wynika jednoznacznie z treści powołanego przepisu, który w żaden sposób nie odnosi się do tej materii.

Błędnie także, autorka apelacji powołuje się na naruszenie konstytucyjnej zasady niedziałania prawa wstecz. Odstępując w tym miejscu od jej szczegółowej analizy, wywodzącej się z art. 2 Konstytucji (art. 42 Konstytucji dotyczy wyłącznie odpowiedzialności karnej) stwierdzić należy, iż tego rodzaju sytuacja nie miała miejsca w rozpoznawanej sprawie. Jest bowiem poza sporem, że w dacie złożenia przez ubezpieczoną wniosku o emeryturę, t.j. w dniu 14 marca 2013 roku, zasady ustalania wysokości przedmiotowego świadczenia regulował przepis art. 25 w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku i ten właśnie przepis zastosowany został przez organ rentowy.

Podnoszone natomiast przez skarżącą okoliczności dotyczące wprowadzenia jej w błąd przez pracowników pozwanego Zakładu, nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Nawet bowiem przyjmując, iż tak było w rzeczywistości, to fakt ten nie uprawnia do zastosowania nieobowiązujących w dacie złożenia wniosku przepisów. Powołana przez Sąd pierwszej instancji ustawa z dnia 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2012 roku, poz. 637) nie zawiera unormowań przejściowych pozwalających na ustalenie wysokości emerytury osobom, które spełniały warunki do nabycia prawa do emerytury przed wejściem życie ustawy, według zasad obowiązujących do 31 grudnia 2012 roku.

Mając powyższe względy na uwadze i z mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.